

УДК 336.225:004.9

JEL H21

DOI: 10.32782/2786-8273/2025-10-10

**Мискін Ю.І.**

доктор економічних наук, професор,  
професор кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики,  
Державний податковий університет  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8160-3262>

**Yurii Myskin**  
State Tax University

**Краєвський В.М.**

доктор економічних наук, професор,  
декан факультету податкової справи, обліку та аудиту,  
Державний податковий університет  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3513-3666>

**Volodymyr Kraevskyi**  
State Tax University

**Кісельова А.О.**

здобувач бакалаврського рівня освіти,  
Державний податковий університет  
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-7141-9548>

**Alona Kiselova**  
State Tax University

## СУТНІСТЬ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ

### THE ESSENCE OF DIGITAL ASSETS AND THE PROBLEMS OF THEIR TAXATION

**Анотація.** Розглянуто сутність цифрових активів у контексті розвитку цифрової економіки та ідентифіковано ключові проблеми їх оподаткування в Україні. Проаналізовано наукові підходи до трактування понять «цифровий актив», «віртуальний актив», «криптовалюта» та «токен» і виявлено відсутність уніфікованої термінології, що ускладнює правозастосування та фіскальне регулювання. Висвітлено міжнародні підходи до класифікації та оподаткування цифрових активів, зокрема практику Європейського Союзу та рекомендації FATF. Окреслено основні фіскальні, правові, адміністративні та технічні проблеми оподаткування криптовалют в Україні, серед яких правова невизначеність, відсутність спеціального податкового режиму, недостатня технічна готовність контролюючих органів і низька гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами. Обґрунтовано необхідність комплексної модернізації правового та податкового регулювання цифрових активів з урахуванням міжнародного досвіду та національних економічних реалій.

**Ключові слова:** цифрові активи, віртуальні активи, криптовалюта, токен, оподаткування, податкове регулювання, криптоекономіка.

**Abstract. Introduction.** The rapid development of the digital economy and the expansion of financial technologies have led to the emergence of new economic and legal phenomena, among which digital assets occupy a central place. Their multi-dimensional nature, combining elements of intangible assets, investment objects, and sometimes payment instruments, creates challenges for legal regulation and taxation. The lack of a unified approach to defining digital and virtual assets, as well as the absence of a specialized taxation mechanism, highlights the relevance of the study. **Purpose.** The purpose of the article is to comprehend the essence of digital assets and to identify the key problems of their taxation in Ukraine. **Methods.** The research applied the following methods: comparative analysis – to study definitions of “digital asset”, “virtual asset”, “cryptocurrency” and “token” in domestic and international scientific discourse; synthesis and generalization – to identify systemic taxation issues and outline potential solutions; analytical method – to evaluate international practices of the EU and FATF in regulating and taxing digital assets. **Results.** The essence of digital assets and the existing approaches to their classification are examined. It is revealed that the lack of unified terminology and the inconsistent legal status of digital and virtual assets complicate their integration into the fiscal system. The key problems of digital asset taxation in Ukraine are identified, including the absence of a clear legal framework for cryptocurrencies, the lack of a special taxation regime, low technical readiness of tax authorities, and insufficient harmonization with international standards. The necessity of comprehensive modernization of legal and fiscal regulation is substantiated, with emphasis on the adaptation of international experience and the implementation of digital monitoring tools. **Conclusion.** The study confirms the urgency of developing a systemic model for the taxation of digital assets in Ukraine, which should include legal harmonization, specialized tax mechanisms, and technological modernization of fiscal administration.

**Keywords:** digital assets, virtual assets, cryptocurrency, token, taxation, tax regulation, crypto-economy.

**Постановка проблеми.** Стрімкий розвиток цифрової економіки та поширення фінансових технологій призвели до появи нових економіко-правових феноменів, серед яких ключове місце посідають цифрові активи. Вони виступають як об'єкти інвестицій, майнових прав, а подекуди і засоби розрахунків, однак їх правовий статус і механізми оподаткування залишаються неврегульованими або фрагментарними. Відсутність уніфікованої термінології, різноманітність підходів до класифікації цифрових та віртуальних активів, а також складність визначення податкової бази створюють значні перешкоди для ефективного податкового адміністрування та фіскального контролю.

Ключовою проблемою є правова та фіскальна невизначеність, яка ускладнює легалізацію операцій з цифровими активами, створює ризики ухилення від оподаткування та стримує розвиток криптоекономіки. Водночас відсутність узгодженості між українським законодавством і міжнародними стандартами, зокрема вимогами FATF та положеннями регламентів ЄС, посилює регуляторні ризики. У результаті держава втрачає потенційні податкові надходження, а інвестори та учасники ринку стикаються з правовою непередбачуваністю.

Таким чином, існує об'єктивна потреба у науковому осмисленні сутності цифрових активів, ідентифікації проблем їх оподаткування та пошуку шляхів їх комплексного вирішення із урахуванням міжнародного досвіду та національних особливостей правової системи України.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематика цифрових активів та їх оподаткування привертає дедалі більшу увагу науковців, правників і фахівців у сфері фінансів. У сучасних дослідженнях простежується неоднозначність у трактуванні базових понять: терміни «цифровий актив», «віртуальний актив», «криптовалюта», «токен» часто вживаються як синоніми, що породжує плутанину у правозастосуванні та фіскальній сфері.

Кудь О., Кучерявенко м. та Смичок Є. розглядають цифровий актив як інформаційний ресурс, похідний від права на цінність, що обертається у розподіленому реєстрі у вигляді унікального ідентифікатора [1]. Кузнєцова К. акцентує на майновому аспекті цифрового активу, підкреслюючи його участь в обігу як об'єкта права власності [2]. У низці інших робіт цифрові активи трактується як електронні цінності, що можуть бути об'єктами інвестування та обміну, при цьому їхній правовий статус у багатьох юрисдикціях залишається невизначеним [3].

В українському науковому дискурсі питання оподаткування цифрових активів висвітлюють І. І. Ткачук, М. В. Правдюк, В. В. Чумаченко, А. С. Овчаренко, О. В. Чаплінська та інші дослідники. Вони одностайно відзначають такі проблеми: відсутність чіткої правової кваліфікації криптовалют [18]; невизначеність податкової бази та моменту виникнення доходу від операцій із цифровими активами [19]; брак спеціального режиму оподаткування операцій з криптовалютами [20]; недостатня адаптація національного законодавства до стандартів ЄС і FATF [20]; адміністративна неспроможність та низький рівень підготовки контролюючих органів [23] та технічна відсталість податкової інфраструктури, що ускладнює моніторинг криптотранзакцій [22].

Таким чином, аналіз останніх досліджень свідчить про необхідність системної модернізації податкового та правового регулювання цифрових активів, яке має

ґрунтуватися на уніфікації термінології, впровадженні спеціалізованого податкового режиму та використанні кращих міжнародних практик.

**Метою статті** є осмислення сутності цифрових активів та ідентифікація проблем їх оподаткування.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** У контексті стрімкого розвитку цифрової економіки питання правової природи, економічного значення та фіскального статусу цифрових активів набуває дедалі більшої актуальності. У сучасних наукових дослідженнях простежується тенденція до неоднозначного трактування таких понять, як «цифровий актив», «віртуальний актив», «криптовалюта» та «токен». Їх нерідко ототожнюють, що призводить до плутанини не лише у правозастосовній практиці, але й у сфері оподаткування, де чіткість формулювань та визначення базових категорій є вирішальною для ефективного адміністрування податків.

Аналіз наукових публікацій та нормативних джерел засвідчує, що цифровий актив це не просто цифрова форма вартості, а складний інформаційний феномен, який поєднує у собі ознаки нематеріального активу, об'єкта інвестицій, майнового права та іноді навіть засобу розрахунків. Так, за визначенням О. Кудя, М. Кучерявенка та Є. Смичка, цифровий актив це «інформаційний ресурс, похідний від права на цінність, і такий, що обертається в розподіленому реєстрі у вигляді унікального ідентифікатора» [1]. Інші науковці, зокрема К.В. Кузнєцова, акцентують увагу на тому, що цифровий актив є об'єктом обігу, що дозволяє розглядати його в контексті правового регулювання обігу майна [2].

Варто зазначити, що в деяких джерелах цифрові активи подаються як електронні цінності, здатні бути об'єктами інвестування, обміну та зберігання, але при цьому їхній правовий статус у багатьох юрисдикціях залишається невизначеним [3]. Це створює додаткові труднощі для інтеграції цифрових активів у правове та податкове поле.

Основні підходи до трактування сутності терміну «цифровий актив» наведено в таблиці 1.

З іншого боку, поняття «віртуального активу» ще більше ускладнює систематизацію цифрових об'єктів, оскільки, незважаючи на схожість ознак, він є окремим типом цифрового активу. За визначенням А.С. Овчаренка, віртуальний актив це актив в електронній формі, створений із використанням криптографічних засобів, який не має фізичної форми, але має економічну цінність [6]. Отже, хоча цифрові й віртуальні активи перебувають у спільному категоріальному полі, вони належать до різних рівнів класифікації.

Основні підходи до трактування сутності терміну «віртуальний актив» наведено в таблиці 2.

Таким чином, відсутність уніфікованої термінології та чіткого визначення цифрового активу в українському законодавстві призводить до значних труднощів у регуляторному забезпеченні обігу таких активів. Це, своєю чергою, унеможливує ефективне оподаткування операцій з ними та створює ризики ухилення від сплати податків.

Питання регламентації цифрових активів не можна розглядати у відриві від міжнародної практики, яка часто слугує орієнтиром для вітчизняних нормотворчих процесів. У світовій правовій традиції існують різні підходи до трактування понять «цифровий актив», «віртуальний актив» та «криптоактив». Зокрема, згідно з оновленням керівництвом FATF, віртуальний актив трактується як

Таблиця 1

## Сутність терміну «цифровий актив»

| Визначення                                                                                                                                                                             | Джерело                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| Цифровий актив – це інформаційний ресурс, похідний від права на цінність і такий, що обертається в розподіленому реєстрі у вигляді унікального ідентифікатора.                         | О. Кудь, М. Кучерявенко, Є. Смичок [1] |
| Цифровий актив є об'єктом обігу (залежно від суб'єктного складу учасників відносин), що дозволяє говорити про забезпечення його обігу.                                                 | К. Кузнецова [2]                       |
| Цифровий актив – це електронні цінності, які можуть виступати об'єктами інвестування, збереження або обміну, проте їх правовий статус залишається невизначеним у багатьох юрисдикціях. | Т. Чижова, О. Новосолова [3]           |
| Цифровий актив – це будь-яка інформація або контент, що зберігається або передається в цифровому форматі та має економічну або культурну цінність.                                     | Т. Глас [4]                            |
| Цифровий актив – це все, що існує в двійковому форматі та супроводжується правом на використання. Дані, які не мають такого права, не вважаються активами.                             | Ф. Філд [5]                            |

Джерело: узагальнено автором за даними [1–5]

Таблиця 2

## Сутність терміну «віртуальний актив»

| Визначення                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Джерело                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| Віртуальний актив – це актив в електронній формі, створений із використанням криптографічних засобів, що існує у вигляді цифрового програмного коду й не має фізичної форми, право власності на яке засвідчується шляхом внесення цифрових записів до реєстру цифрових транзакцій, і має економічну цінність. | А. Овчаренко [6]           |
| Віртуальний актив – це оцифроване майнове право, використання якого, як очікується, у майбутньому призведе до економічних вигод власника.                                                                                                                                                                     | А. Іванський [7]           |
| Віртуальний актив – це нематеріальне, виражене в електронній формі благо, яке має вартісний еквівалент та використовується як об'єкт цивільних прав або (та) майно, що підлягає для використання, платіжних або інвестиційних цілей у цифровому форматі.                                                      | О. Бондаренко [8]          |
| Віртуальний актив – це тип цифрового активу, який існує та функціонує у віртуальному середовищі або на віртуальних платформах.                                                                                                                                                                                | Ф. Лаукотка, Д. Краузе [9] |
| Віртуальний актив – це будь-який актив виражений сукупністю даних в електронній формі, створений із використанням криптографічних засобів, має вартість, економічну цінність та пряму взаємодію двох сторін без участі посередників у децентралізованій мережі.                                               | С. Цукан [10]              |

Джерело: узагальнено автором за даними [6–10]

цифрове представлення вартості, якою можна торгувати або передавати в цифровому вигляді й яку можна використовувати для платежів або інвестицій. При цьому важливою є відмова від отождолення таких активів із традиційними валютами чи цінними паперами, що вже врегульовані іншими інституційними нормами [11].

Європейський союз, як один із лідерів у створенні нормативної бази для регулювання криптоактивів, вжив заходів для гармонізації підходів до класифікації та обігу цифрових активів. Регламент 2023/1114 Європейського парламенту та Ради містить положення про криптоактиви як цифрове представлення вартості або прав, що можуть передаватися та зберігатися в електронному вигляді з використанням технології розподіленого реєстру [13]. Водночас встановлюється виключення для цифрових валют центральних банків, що не підпадають під дію цієї нормативної бази.

Отже, європейське регулювання визнає складність і багатшаровість цього сегмента цифрової економіки, створюючи окремі правові режими для різних видів активів (табл. 3).

В українському правовому полі проблема класифікації та визначення цифрових активів, попри певні зрушення, залишається гострою. Закон України «Про віртуальні активи» дає досить загальне визначення як нематеріального блага, що має вартість і виражене в електронній формі, а також може посвідчувати майнові права [14]. Проте ця дефініція не охоплює усього спектру різновидів цифрових активів, зокрема токенизованих активів чи

криптоактивів, що функціонують у технології блокчейн без матеріального забезпечення.

Водночас у проєкті Закону України «Про токенизовані активи та криптоактиви» вже надано більш деталізовану типологію: токенизований актив визначається як похідний від первинного активу, тоді як криптоактив існує виключно у вигляді запису в розподіленому реєстрі та не посвідчує прав на базові активи [16]. Це дає підстави вважати, що законодавець намагається створити інструментальну класифікацію, яка б відповідала міжнародним стандартам (табл. 4).

Цифрові активи та віртуальні активи мають тісний зв'язок між собою за логіко-категоричним принципом, але це не однакові поняття. Цифрові активи становлять більш широкую категорію і включають всі види активів у цифровому середовищі з вартісною оцінкою і можливими правочинами. З іншого боку, віртуальні активи є певним типом цифрових активів, які працюють за допомогою криптографічних методик та технологій розподіленого реєстру, і не мають фізичної форми.

Таким чином, віртуальні активи представляють собою специфічний вид цифрових ресурсів, які характеризуються підвищеним рівнем технологічної складності та часто невизначеним правовим статусом.

З урахуванням порівняльного аналізу наукових і нормативних джерел розумно сформулювати таке визначення: цифровий актив це об'єкт у цифровій формі без матеріального втілення з економічною або культурною цінністю. Цей актив може бути предметом правових від-

Таблиця 3

**Міжнародні нормативні підходи до визначення цифрових та віртуальних активів  
у контексті обліку й оподаткування**

| Суб'єкт                                  | Документ                                                                                                                                                                   | Термін                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| FATF                                     | Оновлене керівництво з ризик-орієнтованого підходу до віртуальних активів та постачальників послуг віртуальних активів [11]                                                | Віртуальний актив – це цифрове представлення вартості, якою можна торгувати або передавати в цифровому вигляді і котру можна використовувати для платежів або інвестицій. Віртуальні активи не включають цифрове представлення фіатних валют, цінних паперів та інших фінансових активів, які вже розглянуті в інших частинах Рекомендацій FATF                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Європейський парламент, Європейська Рада | Звіт про пропозицію щодо регламенту Європейського парламенту та Ради про ринки криптоактивів та внесення змін до Директиви (ЄС) 2019/1937 [12]                             | Криптоактив – це тип цифрового активу, який насамперед залежить від криптографії та DLT або подібної технології як частини його сприйнятої чи невід'ємної цінності і може представляти тип активів, прав, повноважень, прав доступу або інтересів, у т. ч. токени корисності, інвестиційні токени, платіжні токени або так звані стейблкоїни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Європейський парламент, Європейська Рада | Регламент 2023/1114 Європейського парламенту та Ради про ринки криптоактивів та внесення змін до Регламентів 1093/2010 та 1095/2010, Директив 2013/36/ЄС та 2019/1937 [13] | Криптоактив – це цифрове представлення вартості або прав, які можна передавати та зберігати в електронному вигляді, використовуючи технологію розподіленого реєстру або аналогічну технологію (ст. 3)<br>Цифрові активи, випущені центральними банками, що діють як органи грошово-кредитного регулювання, включно з грошима центробанку в цифровій формі, або криптоактиви, випущені іншими органами державної влади, у т. ч. центральними, регіональними та місцевими адміністраціями, не повинні підпадати під дію нормативно-правової бази ЄС для ринків криптоактивів. Відповідні послуги, що надаються такими центральними банками, коли вони діють як органи грошово-кредитного регулювання, або іншими органами державної влади, також не повинні підпадати під дію цієї нормативно-правової бази Союзу (п. 13) |

Джерело: узагальнено автором за даними [11–13]

Таблиця 4

**Національні підходи до правового статусу цифрових активів та їх оподаткування в умовах цифрової економіки**

| Документ                                                                                                                                                                                                                        | Термін              | Визначення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Закон України «Про віртуальні активи» [14]                                                                                                                                                                                      | Віртуальний актив   | Нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Існування та оборотоздатність віртуального активу гарантуються системою забезпечення обороту віртуальних активів. Віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав                                           |
| Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [15]                                    | Віртуальний актив   | Цифрове вираження вартості, яким можна торгувати в цифровому форматі або переказувати і котре може використовуватися для платіжних або інвестиційних цілей                                                                                                                                                                                                                           |
| Проект Закону України «Про токенизовані активи та криптоактиви» від 05.11.2020 № 4328 [16]                                                                                                                                      | Криптоактив         | Вид віртуального активу, який існує виключно в системі обліку цифрових даних у вигляді запису з ідентифікатором інформації, що не є похідною від первинного активу                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                                                                                                                                                                                                 | Токенизований актив | Вид віртуального активу, що існує виключно в системі обліку цифрових даних у вигляді запису з ідентифікатором інформації, що є похідною від первинного активу                                                                                                                                                                                                                        |
| Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо оподаткування операцій з криптоактивами від 15.11.2019 № 2461, що включено до порядку денного від 07.02.2023 № 2911-IX [17] | Віртуальний актив   | Особливий вид майна, який є цінністю у цифровій формі, що створюється, обліковується та відчується електронно. До віртуальних активів належать криптоактиви, токен-активи та інші віртуальні активи                                                                                                                                                                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                 | Криптоактив         | Вид віртуального активу у формі токenu, який створюється, обліковується та відчується в розподіленому реєстрі та не посвідчує майнових та/або немайнових прав власника криптоактиву                                                                                                                                                                                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                 | Токен               | Електронна одиниця обліку у формі запису в розподіленому реєстрі                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                 | Токен-актив         | Вид віртуального активу у формі токenu, який створюється, обліковується і відчується в розподіленому реєстрі, посвідчує майнові та/або немайнові права власника токен-активу, що відповідають зобов'язанням особи, яка випустила токен-актив. Операції з токен-активом оподатковуються за правилами, що застосовуються до майнових та/або немайнових прав, які посвідчує токен-актив |

Джерело: узагальнено автором за даними [14–17]

носин і знаходитися або перетворюватися у цифровому середовищі. У деяких випадках його існування може підтверджуватися у записях розподіленого реєстру чи подібних технологічних системах.

Це розуміння дозволяє враховувати загальні характеристики цифрових активів та технологічні аспекти визначених типів активів зокрема віртуальних активів.

Проблематика оподаткування цифрових активів в Україні є надзвичайно складною та багатовимірною, зокрема через відсутність адекватного податкового механізму, здатного врахувати специфіку віртуальних валют. Серед ключових проблем, що на сьогодні ідентифіковані у науковій літературі, слід виокремити насамперед відсутність єдиного правового статусу криптовалют. Як зазначає І. І. Ткачук, у вітчизняному правовому полі досі не існує чіткого визначення правової природи криптовалют, що створює стан правової невизначеності як для фізичних, так і для юридичних осіб, які беруть участь у криптоопераціях [18].

Крім того, як наголошує М. В. Правдюк, чинне податкове законодавство не враховує особливості оподаткування віртуальних активів, зокрема в частині визначення податкової бази, моменту виникнення доходу, механізмів оцінювання та ставок оподаткування. Унаслідок цього легальне ведення діяльності у сфері цифрових активів є надзвичайно ускладненим [19].

Особливої уваги, на думку В. В. Чумаченка, потребує відсутність спеціального режиму оподаткування прибутку, отриманого в результаті купівлі-продажу криптовалют. Ця прогалина створює перешкоди для встановлення фіскальної справедливості та правової передбачуваності [20]. Також зазначений автор акцентує на недостатньому рівні врахування позитивного міжнародного досвіду, зокрема країн Європейського Союзу, США, Японії, які вже запровадили дієві регуляторні механізми для оподаткування криптовалют [20].

Ще одним важливим викликом є відсутність єдиного підходу до класифікації криптовалют: у наукових, правових та фіскальних джерелах вони можуть розглядатися як валюта, актив, товар або засіб платежу. Як зазначає А. С. Овчаренко, така багатозначність у класифікації значною мірою ускладнює застосування податкових норм і знижує ефективність регулювання [21].

Децентралізований характер криптовалют значно ускладнює можливість контролю з боку податкових органів. Як підкреслює О. В. Чаплінська, відсутність прозорості у фіксації операцій, а також неможливість ідентифікації сторін транзакцій істотно ускладнюють адміністрування податків і створюють сприятливе середовище для ухилення від оподаткування [22].

Окремої уваги заслуговує проблема низької обізнаності представників контролюючих органів. Як стверджує Д. Д. Жарікова, податківці часто не володіють належною підготовкою у питаннях, пов'язаних із цифровими активами. Це обмежує ефективність державного управління у даній сфері та підкреслює необхідність запровадження спеціалізованих освітніх програм [23].

Також, як зазначає А. С. Колісник, у законодавстві України простежується відсутність гармонізації між положеннями, що регулюють цифрову економіку та податкові норми. Наявні правові положення часто суперечать одна одній, що створює складнощі у правозастосовній практиці [24].

Цю ситуацію ще більше ускладнює нестабільність нормативно-правового поля, яка, згідно з аналізом

Б. Ю. Москвіна, виражається у частих змінах до законодавства. Це формує підвищені ризики для інвесторів та дестабілізує бізнес-середовище [25].

Узагальнюючи зазначене, можна запропонувати комплексну класифікацію проблем оподаткування цифрових активів в Україні, яка охоплює як суто фіскальні, так і правові, адміністративні та міжнародні виклики (табл. 5).

Загалом, наявні проблеми свідчать про нагальну потребу у системній модернізації правового і податкового регулювання цифрових активів в Україні, із залученням міжнародних практик та забезпеченням належного професійного рівня кадрів, відповідальних за фіскальне адміністрування.

Проблеми, які були виявлені у процесі аналізу сучасного стану оподаткування цифрових активів в Україні, потребують не лише констатації, а й науково обґрунтованих, системних підходів до їх вирішення. На сьогодні у науковій і прикладній площинах активно розвиваються концепції регулювання криптоактивів, зокрема в частині їх оподаткування. Відомі українські дослідники цієї проблематики пропонують конкретні напрями реформ, які базуються на міжнародному досвіді та адаптовані до українських реалій.

Так, В. В. Чумаченко [20] обґрунтовує необхідність створення спеціального податкового режиму для операцій з криптовалютами, враховуючи їхню мінливу природу, нестабільність ринкових курсів і ризики правової невизначеності. Крім того, науковець наголошує на важливості приведення вітчизняного законодавства у відповідність до вимог Європейського Союзу, зокрема в контексті імплементації положень директиви MiCA (Markets in Crypto-Assets), а також стандартів FATF у частині запобігання відмиванню доходів і фінансуванню тероризму.

У свою чергу, М. В. Правдюк [19] акцентує увагу на необхідності розробки законодавчо закріпленої класифікації цифрових активів. Така класифікація має мати універсальний характер для забезпечення однакового трактування у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування та правового захисту. Це дозволить уникнути суперечностей у правозастосуванні, які нині виникають через неоднозначність природи криптовалют.

А. С. Колісник [24] виступає за створення комплексної стратегії цифрового фіскального управління, яка б охоплювала не лише податкові аспекти, але й питання інформаційної безпеки, кіберзахисту та захисту прав користувачів цифрових послуг. На його думку, така стратегія має стати складовою частиною більш широкої політики цифрової трансформації державного управління.

Д. Д. Жарікова [23], досліджуючи адміністративну неспроможність органів державної влади у цій сфері, пропонує впровадження системи підвищення кваліфікації державних службовців. Це дозволить забезпечити належний рівень експертизи з питань цифрових активів на рівні як податкової служби, так і судової та правоохоронної систем.

Також О. В. Чаплінська [22] обґрунтовує необхідність технічної модернізації податкової інфраструктури, включно із запровадженням цифрових інструментів моніторингу криптотранзакцій, створенням державних аналітичних платформ для аналізу блокчейн-операцій та співпраці з міжнародними аналітичними сервісами (наприклад, Chainalysis, Elliptic тощо).

На основі цього наукового підґрунтя та урахуванням міжнародного досвіду запропоновано системний підхід до вирішення проблем оподаткування цифрових активів в Україні, яка відображена у таблиці 6.

Таблиця 5

## Класифікація проблем оподаткування цифрових активів в Україні

| Категорія проблеми                                   | Суть проблеми                                                           | Пояснення                                                                                    |
|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Правова невизначеність                            | Відсутність чіткого правового статусу криптовалют                       | Не встановлено, чи є криптовалюта валютою, майном, товаром або фінансовим інструментом       |
|                                                      | Нестабільність законодавчого регулювання                                | Часті зміни нормативних актів та відсутність довгострокової стратегії регулювання            |
|                                                      | Відсутність гармонізації цифрового та податкового законодавства         | Норми, що регулюють IT, цифрову економіку та податки, не синхронізовані                      |
| 2. Недосконалість податкової системи                 | Податковий кодекс не враховує специфіку цифрових активів                | Відсутні правила оцінки, визначення бази, ставки, правила для обміну між токенами тощо       |
|                                                      | Відсутність режиму оподаткування приросту капіталу                      | Немає чіткого порядку оподаткування доходу від купівлі-продажу криптовалют                   |
|                                                      | Не визначено момент виникнення об'єкта оподаткування                    | Невідомо, коли саме виникає дохід – при обміні, володінні, виведенні в фіат                  |
| 3. Технічна та адміністративна неспроможність        | Відсутність ефективного моніторингу транзакцій                          | Децентралізований характер криптовалют ускладнює контроль з боку держави                     |
|                                                      | Низький рівень підготовки податкових і фінансових органів               | Відсутня профільна освіта, фахівці не мають знань про блокчейн, DeFi, NFT                    |
|                                                      | Відсутність податкової звітності по криптовалютах                       | Немає чіткого порядку декларування криптоактивів фізичними та юридичними особами             |
| 4. Інституційні та міжнародні виклики                | Відсутність адаптації до міжнародних стандартів (наприклад, FATF, MiCA) | Україна повільно інтегрується до глобальних підходів щодо AML та оподаткування               |
|                                                      | Відсутність обміну даними з міжнародними платформами                    | Проблеми з доступом до даних з бірж та DeFi-платформ, які не мають українських представництв |
| 5. Інвестиційні ризики та правова непередбачуваність | Ризики для інвесторів через регуляторну нестабільність                  | Бізнес не має впевненості у майбутньому оподаткуванні цифрових активів                       |
|                                                      | Невизначеність щодо судової практики                                    | Судова система не має сталих прецедентів щодо криптовалют, що створює правовий вакуум        |

Джерело: складено автором

Таблиця 6

## Шляхи вирішення проблем оподаткування цифрових активів в Україні

| Категорія проблеми                            | Шляхи вирішення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                                             | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 1. Правова невизначеність                     | Розробити уніфіковане визначення криптовалюти як об'єкта цивільних, фінансових та податкових правовідносин.<br>Внести це визначення до ключових законодавчих актів – Цивільного кодексу, Податкового кодексу, Закону «Про платіжні послуги» тощо.<br>Прийняти єдиний закон «Про цифрові активи», який би забезпечив комплексне правове регулювання.<br>Забезпечити міжгалузеву гармонізацію законодавства, зокрема синхронізацію цифрового, фінансового та податкового права.<br>Встановити мораторій на радикальні зміни законодавства у цій сфері на перехідний період (наприклад, 3 роки).                              |
| 2. Недосконалість податкової системи          | Розробити окремий розділ у Податковому кодексі, присвячений цифровим активам.<br>Визначити типи операцій, які підлягають оподаткуванню: трейдинг, майнінг, стейкінг, airdrop, обмін тощо.<br>Встановити податкові ставки, диференційовані за типами операцій (наприклад, 5% для довгострокового володіння, 18% – для спекулятивного трейдингу).<br>Створити систему податкового вирахування витрат, пов'язаних з обслуговуванням криптоактивів (наприклад, плата за транзакції, хостинг, обладнання).<br>Забезпечити можливість автоматизованого розрахунку податкових зобов'язань за допомогою державного онлайн-сервісу. |
| 3. Технічна та адміністративна неспроможність | Запровадити блокчейн-аналітику в структурі Державної податкової служби.<br>Укласти угоди про співпрацю з найбільшими біржами (Binance, Kraken, Coinbase) для отримання податкових даних.<br>Впровадити електронні форми подання декларацій для осіб, які володіють цифровими активами.<br>Створити єдиний електронний реєстр власників криптоактивів (анонімізований, для службового використання).<br>Розробити сертифіковані програми підготовки для службовців податкової, СБУ, суддів, адвокатів.                                                                                                                      |
| 4. Інституційні та міжнародні виклики         | Приєднатися до міжнародних програм обміну податковою інформацією (CRS, DAC8).<br>Імплементувати вимоги Директиви ЄС MiCA щодо обігу криптоактивів.<br>Ухвалити законодавство, що вимагає ідентифікації користувачів криптосервісів (принцип KYC/AML).<br>Створити регуляторну «пісочницю» (regulatory sandbox) для тестування інновацій без ризику санкцій.<br>Запровадити міжнародне податкове співробітництво з державами-лідерами крипторинку (Естонія, Японія, Швейцарія).                                                                                                                                             |

Продовження таблиці 1

| 1                                                    | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5. Інвестиційні ризики та правова непередбачуваність | Забезпечити стабільність податкових ставок протягом 3–5 років із фіксованими умовами для інвесторів.<br>Запровадити механізм «попереднього податкового узгодження» - обговорення майбутніх податкових зобов'язань із ДПС.<br>Сформувати судову практику на основі типових справ (через спеціалізовані палати у господарських судах).<br>Розробити механізми захисту прав власників криптоактивів, у тому числі при банкрутстві, втраті доступу до гаманця, спадкуванні.<br>Впровадити страхування інвестицій у цифрові активи для бізнесу та фізичних осіб. |

Джерело: складено автором

Отже, подолання проблем оподаткування цифрових активів в Україні потребує багатовекторного підходу, що включає правове, фінансове, технічне, інституційне й міжнародне оновлення. Успішна реалізація запропонованих заходів сприятиме створенню прозорого, конкурентного та прогнозованого середовища для крип-тотехнологій в Україні. Це, у свою чергу, дозволить забезпечити належний рівень надходжень до бюджету, легалізацію крипторинку, захист прав інвесторів і модернізацію державного фінансового управління.

**Висновки.** За результатами проведеного дослідження встановлено, що цифрові активи становлять складну та багатогранну категорію, яка поєднує економічні, правові та технологічні аспекти. Їх визначення та класифікація залишаються неоднозначними, що зумовлює труднощі у правозастосуванні та податковому регулюванні. Відсутність уніфікованої термінології та чіткого законодавчого підходу призводить до правової та фінансової невизначеності, створює ризики ухилення від оподаткування й ускладнює інтеграцію України в міжнародний фінансовий простір.

Аналіз нормативних джерел і наукових публікацій свідчить про потребу в розробці системної моделі податкового регулювання цифрових активів, яка має базуватися на таких ключових засадах: уніфікації термінології та запровадження чіткої класифікації цифрових і віртуальних активів; створенні спеціального податкового режиму для операцій із криптовалютами та іншими віртуальними активами; гармонізації національного законодавства з вимогами Європейського Союзу та стандартами

FATF; технічній модернізації податкової інфраструктури й запровадження цифрових інструментів моніторингу блокчейн-операцій; підвищенні рівня професійної підготовки представників податкових та фінансових органів.

Реалізація зазначених заходів дозволить створити прозоре, стабільне та конкурентне середовище для розвитку криптотехнологій в Україні, сприятиме збільшенню бюджетних надходжень і підвищенню інвестиційної привабливості держави.

Подальші наукові розвідки у сфері оподаткування цифрових активів доцільно спрямувати на: розробку ефективних моделей фінансового адміністрування операцій із цифровими активами з урахуванням їх децентралізованої природи; адаптацію міжнародного досвіду ЄС, США та Японії до українського правового поля, зокрема у частині спеціалізованих податкових режимів; створення методології оцінки податкової бази для різних типів цифрових активів, включно з токенованими активами та криптовалютами; дослідження можливостей використання цифрових технологій у податковому контролі, включаючи блокчейн-аналітику та автоматизований моніторинг транзакцій, а також аналіз економічних наслідків легалізації крипторинку, зокрема впливу на бюджет, інвестиційний клімат і рівень тінькової економіки.

Комплексне опрацювання зазначених напрямів дозволить виробити науково обґрунтовану стратегію модернізації податкового регулювання цифрових активів, що відповідатиме міжнародним стандартам і потребам національної економіки.

### Бібліографічний список:

1. Кудь А., Кучерявенко М., Смичок Є. Цифрові активи та їх економіко-правове регулювання у світлі розвитку технології блокчейн : монографія. Харків : Право, 2019. URL: [https://www.researchgate.net/publication/386043568\\_Cifrovi\\_aktivi\\_ta\\_ih\\_ekonomiko-pravove\\_reguluvannu\\_svitli\\_rozvitku\\_tehnologii\\_blokcejn\\_monografia](https://www.researchgate.net/publication/386043568_Cifrovi_aktivi_ta_ih_ekonomiko-pravove_reguluvannu_svitli_rozvitku_tehnologii_blokcejn_monografia) (дата звернення: 04.08.2025).
2. Кузнєцова К. В. Розвиток цифрових активів відповідно до викликів та вимог сучасного світу : кваліфікаційна робота бакалавра; наук. кер. О. І. Карінцева ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний університет, каф. економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування. Суми, 2020. URL: [https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79966/1/Kuznetsova\\_bak\\_rob.pdf](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79966/1/Kuznetsova_bak_rob.pdf) (дата звернення: 04.08.2025).
3. Чижова Т.В., Новосьолова О.С. Сучасна практика оподаткування операцій із криптовалютами. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2023. № 3. С. 384–390.
4. Glas T. Asset Pricing and Investment Styles in Digital Assets: A Comparison with Traditional Asset Classes. Springer International Publishing. 2023. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-95695-0> (дата звернення: 04.08.2025).
5. Frankenfield J. Digital Asset: Meaning, Types, Importance. Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/d/digital-asset-framework.asp> (дата звернення: 04.08.2025).
6. Овчаренко А. С. Правове регулювання віртуальних активів та криптовалют в Україні: сучасний стан і перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 200–202. URL: [http://lsej.org.ua/4\\_2020/49.pdf](http://lsej.org.ua/4_2020/49.pdf) (дата звернення: 04.08.2025).
7. Іванський А. Й. Фінансово-правові аспекти кваліфікації віртуальних активів в Україні у порівнянні з досвідом Європейського Союзу та інших зарубіжних країн. *Право і суспільство*. 2024. № 1. Т. 2. С. 163–169. URL: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/1\\_2024/part\\_2/26.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/1_2024/part_2/26.pdf) дата звернення: 04.08.2025).
8. Бондаренко О. В. Адміністративно-правове регулювання обігу віртуальних активів: монографія. Київ: Алерта, 2024. 188 с.

9. Fabian N., Laukotka F., Krause D. Virtual Representations of Physical Assets – a literature study about Digital Twins from the perspective of application in aviation's retrofit t. *Procedia CIRP*. 2023. № 119. P. 926–931. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212827123005528> (дата звернення: 04.08.2025).
10. Цукан С. В. Поняття, правова природа та класифікація віртуальних активів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Вип. 980. Ч. 1. С. 613–618. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/297198/290114> (дата звернення: 04.08.2025).
11. Lom J., Caine K., Browndorf R. New FATF guidance released on virtual assets and virtual asset service providers. 2021. November 5. URL: <https://nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/024b3d80/new-fatf-guidance-released-on-virtual-assets-and-virtual-asset-service-providers> (дата звернення: 04.08.2025).
12. Report on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on markets in crypto-assets and amending Directive (EU) 2019/1937. URL: [https://finukr.org.ua/docs/FU\\_23\\_08\\_097\\_uk.pdf](https://finukr.org.ua/docs/FU_23_08_097_uk.pdf) (дата звернення: 04.08.2025).
13. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) № 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R1114> (дата звернення: 04.08.2025).
14. Про віртуальні активи : Закон України від 15.11.2024 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 04.08.2025).
15. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 08.03.2025 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 04.08.2025).
16. Проект Закону про токенизовані активи та криптоактиви від 05.11.2020 № 4328. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ЛЮ3596A?an=141> (дата звернення: 04.08.2025).
17. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо оподаткування операцій з криптоактивами від 15.11.2019 № 2461. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=2461&conv=9> (дата звернення: 04.08.2025).
18. Ткачук І. І. Статус криптовалют в Україні та інших країнах світу. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 16. С. 521–526. URL: [https://economyandsociety.in.ua/journals/16\\_ukr/79.pdf](https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/79.pdf) (дата звернення: 04.08.2025).
19. Правдюк М. В. Актуальні проблеми оподаткування операцій з криптовалютою. *Колоквіум-журнал*. 2021. № 6 (93). С. 30–37. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1183721> (дата звернення: 04.08.2025).
20. Чумаченко В. В. Податкові наслідки інвестування в криптовалюту: український і міжнародний досвід. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Вип. 86. Ч. 4. С. 146–150. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/320923/311476> (дата звернення: 04.08.2025).
21. Овчаренко А. С. Оподаткування операцій із криптовалютами в Україні: сучасний стан та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6. С. 236–239. URL: [https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16114/1/Ovcharenko\\_236-239.pdf](https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16114/1/Ovcharenko_236-239.pdf) (дата звернення: 04.08.2025).
22. Чаплінська О. В. Оподаткування криптовалют в Україні: реалії та перспективи. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 1. С. 252–254. URL: <https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/1.pdf> (дата звернення: 04.08.2025).
23. Жарікова Д. Д. Оподаткування віртуальних активів. Інноваційна модернізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (Кременчук, 15–16 листопада 2022 року). Кременчук : КрНУ, 2022. С. 453–456. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/34433> (дата звернення: 04.08.2025).
24. Колісник А. С. Цифрова економіка та оподаткування: проблеми правового регулювання. Конституційні засади розвитку інноваційного суспільства: зб. наук. пр. за матеріалами інтернет-конференції, 25 червня 2021 року. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 87–92. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/6046bca8-5284-47b9-ac33-ffdfa04c608b/content> (дата звернення: 04.08.2025).
25. Москвін Б. Ю. Перспективи розвитку правового регулювання цифрових активів в Україні. *Київський часопис права*. 2024. № 2. С. 184–189. URL: <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/465/452> (дата звернення: 04.08.2025).

## References:

1. Kud A., Kucheriavenko M., Smychok, Ye. (2019). Tsyfrovi aktyvy ta yikh ekonomiko-pravove rehulyuvannya u svitli rozvytku tekhnologii blokcheyn: Monohrafiya [Digital assets and their economic and legal regulation in the light of the development of blockchain technology: monograph]. Kharkiv: Pravo. Available at: [https://www.researchgate.net/publication/386043568\\_Cifrovi\\_aktivy\\_ta\\_ih\\_ekonomiko-pravove\\_reguluvannya\\_u\\_svitli\\_rozvytku\\_tekhnologii\\_blokcejn\\_monografia](https://www.researchgate.net/publication/386043568_Cifrovi_aktivy_ta_ih_ekonomiko-pravove_reguluvannya_u_svitli_rozvytku_tekhnologii_blokcejn_monografia) (accessed August 4, 2025).
2. Kuznietsova K. V. (2020). Rozvytok tsyfrovykh aktyviv vidpovidno do vyklykiv ta vymoh suchasnoho svitu: Kvalifikatsiina robota bakalavra [Development of digital assets in accordance with the challenges and requirements of the modern world: bachelor's qualification work]. Sumy: Sumskyi derzhavnyi universytet. Available at: [https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/79966/1/Kuznietsova\\_bak\\_rob.pdf](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/79966/1/Kuznietsova_bak_rob.pdf) (accessed August 4, 2025).
3. Chyzhova T. V., Novosolova O. S. (2023). Suchasna praktyka opodatkuvannya operatsii iz kryptovaliutamy [Modern practice of taxation of operations with cryptocurrencies]. *Visnyk Khersonskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu*, no. 3, pp. 384–390.
4. Glas T. (2023). Asset Pricing and Investment Styles in Digital Assets: A Comparison with Traditional Asset Classes. Available at: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-95695-0> (accessed August 4, 2025).
5. Frankenfield J. Digital Asset: Meaning, Types, Importance. Investopedia. Available at: <https://www.investopedia.com/terms/d/digital-asset-framework.asp> (accessed August 4, 2025).
6. Ovcharenko A. S. (2020). Pravove rehulyuvannya virtualnykh aktyviv ta kryptovaliut v Ukraini: suchasnyi stan i perspektivy [Legal regulation of virtual assets and cryptocurrencies in Ukraine: current state and prospects]. *Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal*, no. 4, pp. 200–202. Available at: [http://lsej.org.ua/4\\_2020/49.pdf](http://lsej.org.ua/4_2020/49.pdf) (accessed August 4, 2025).
7. Ivanskyi A. Y. (2024). Finansovo-pravovi aspekty kvalifikatsii virtual'nykh aktyviv v Ukraini u porivnyanni z dosvidom Yevropeiskoho Soiuzu ta inshykh zarubizhnykh krain [Financial and legal aspects of the qualification of virtual assets in Ukraine in comparison with the experience of the European Union and other foreign countries.]. *Pravo i suspilstvo*, Ino. 2, pp. 163–169. Available at: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/1\\_2024/part\\_2/26.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/1_2024/part_2/26.pdf) (accessed August 4, 2025).



8. Bondarenko O. V. (2024). Administratyvno-pravove rehulyuvannya obihu virtual'nykh aktyviv: monohrafiya [Administrative and legal regulation of the circulation of virtual assets: monograph]. Kyiv: Alerta, p. 188.
9. Fabian N., Laukotka F., Krause D. (2023). Virtual Representations of Physical Assets – a literature study about Digital Twins from the perspective of application in aviation's retrofit. *Procedia CIRP*, no. 119, pp. 926–931. Available at: <https://sciencedirect.com/science/article/pii/S2212827123005528> (accessed August 4, 2025).
10. Tsukan S. V. (2023). Ponyattya, pravova pryroda ta klasyfikatsiya virtual'nykh aktyviv [Concept, legal nature and classification of virtual assets]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 980(1), pp. 613–618. Available at: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/297198/290114> (accessed August 4, 2025).
11. Lom J., Caine K., Browndorf R. (2021, November 5). New FATF guidance released on virtual assets and virtual asset service providers. Available at: <https://nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/024b3d80/new-fatf-guidance-released-on-virtual-assets-and-virtual-asset-service-providers> (accessed August 4, 2025).
12. Report on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on markets in crypto-assets and amending Directive (EU) 2019/1937. Available at: [https://finukr.org.ua/docs/FU\\_23\\_08\\_097\\_uk.pdf](https://finukr.org.ua/docs/FU_23_08_097_uk.pdf) (accessed August 4, 2025).
13. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R1114> (accessed August 4, 2025).
14. Pro virtual'ni aktyvy [On virtual assets]. Zakon Ukrainy vid 15.11.2024 № 2074-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (accessed August 4, 2025).
15. Pro zapobihannya ta protydiyu lehalizatsii (vidmyvannyu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom, finansuvannyu teryzmu ta finansuvannyu rozpovsiudzhennya zbroi masovoho znyschennya [On prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of proliferation of weapons of mass destruction]. Zakon Ukrainy vid 08.03.2025 № 361-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (accessed August 4, 2025).
16. Proiekt Zakonu pro tokenizovani aktyvy ta kryptoaktyvy vid 05.11.2020 № 4328 [Draft Law on Tokenized Assets and Cryptoassets dated 05.11.2020 No. 4328]. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/JI03596A?an=141> (accessed August 4, 2025).
17. Proiekt Zakonu pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiyakyykh inshykh zakoniv Ukrainy shchodo opodatkuvannya operatsii z kryptoaktyvamy vid 15.11.2019 № 2461 [Draft Law on Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Other Laws of Ukraine Regarding Taxation of Transactions with Cryptoassets dated 15.11.2019 2461]. Available at: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=2461&conv=9> (accessed August 4, 2025).
18. Tkachuk I. I. (2018). Status kryptovaliut v Ukraini ta inshykh krainakh svitu [Status of Cryptocurrencies in Ukraine and Other Countries of the World]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 16, pp. 521–526. Available at: [https://economyandsociety.in.ua/journals/16\\_ukr/79.pdf](https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/79.pdf) (accessed August 4, 2025).
19. Pravdiuk M. V. (2021). Aktual'ni problemy opodatkuvannya operatsii z kryptovaliutoyu [Current problems of taxation of cryptocurrency transactions]. *Kolokvium-zhurnal*, vol. 6(93), pp. 30–37. Available at: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1183721> (accessed August 4, 2025).
20. Chumachenko V. V. (2024). Podatkovi naslidky investuvannya v kryptovaliuty: ukraïnskyi i mizhnarodnyi dosvid [Tax consequences of investing in cryptocurrencies: Ukrainian and international experience]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 86(4), pp. 146–150. Available at: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/320923/311476> (accessed August 4, 2025).
21. Ovcharenko A. S. (2018). Opodatkuvannya operatsii iz kryptovaliutamy v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy [Taxation of cryptocurrency transactions in Ukraine: current state and prospects]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*, no. 6, pp. 236–239. Available at: [https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16114/1/Ovcharenko\\_236-239.pdf](https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16114/1/Ovcharenko_236-239.pdf) (accessed August 4, 2025).
22. Chaplinska O. V. (2019). Opodatkuvannya kryptovaliuty v Ukraini: realii ta perspektyvy [Taxation of cryptocurrency in Ukraine: realities and prospects]. *Porivnyalno-analitychne pravo*, no. 1, pp. 252–254. Available at: <https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/1.pdf> (accessed August 4, 2025).
23. Zharikova D. D. (2022). Opodatkuvannya virtual'nykh aktyviv [Taxation of virtual assets]. *Innovatsiina modernizatsiya ekonomiky Ukrainy v umovakh yevrointegratsiynykh protsesiv*: Materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii. Kremenchuk: KrNU, pp. 453–456. Available at: <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/34433> (accessed August 4, 2025).
24. Kolisnyk A. S. (2021). Tsyfrova ekonomika ta opodatkuvannya: problemy pravovoho rehulyuvannya [Digital economy and taxation: problems of legal regulation]. *Konstitutsiini zasady rozvytku innovatsiinoho suspilstva*: Zb. nauk. pr. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, pp. 87–92. Available at: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/6046bca8-5284-47b9-ac33-fd-fa04c608b/content> (accessed August 4, 2025).
25. Moskvina B. Yu. (2024). Perspektivy rozvytku pravovoho rehulyuvannya tsyfrovyykh aktyviv v Ukraini [Prospects for the development of legal regulation of digital assets in Ukraine]. *Kyivskyi chasopys prava*, no. 2, pp. 184–189. Available at: <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/465/452> (accessed August 4, 2025).

Стаття надійшла: 25.07.2025

Стаття прийнята: 02.09.2025

Стаття опублікована: 26.09.2025